

860

MARTHA POLDERMANS
SONNETTEN

G

101

VAN GORCUM & COMP. N.V. - UITGEVERS - ASSEN

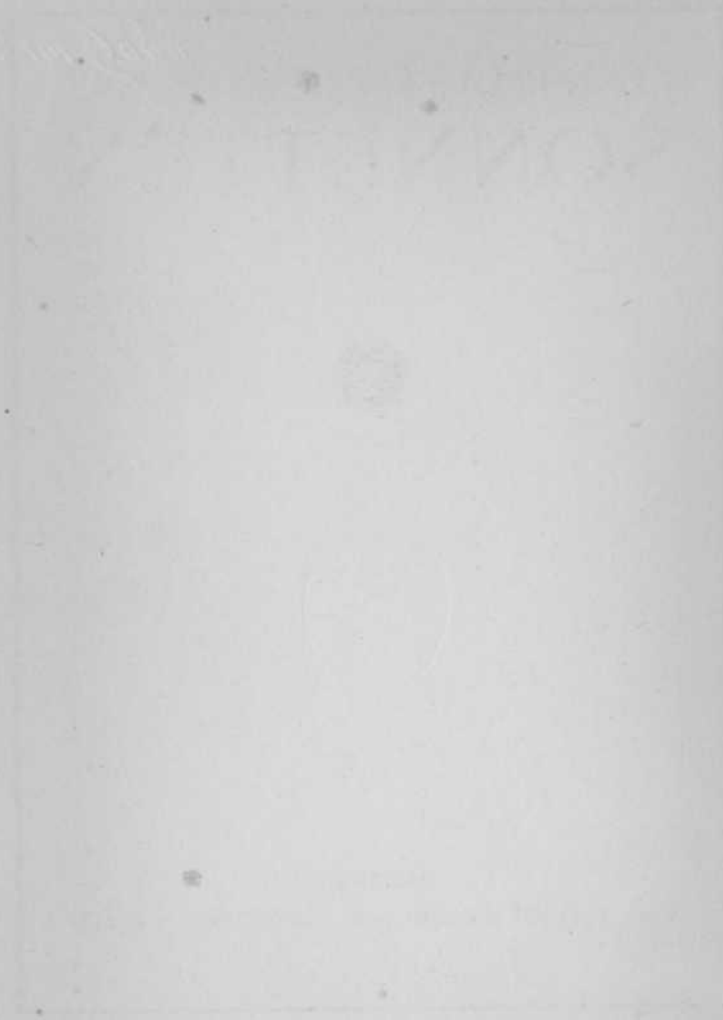
KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

2359 9365

Sonnetten.

870 G. 101

45540

MARTHA POLDERMANS
SONNETTEN

MCMXXXIII

VAN GORCUM & COMP, N.V. - UITGEVERS - ASSEN

ROYAL SOCIETY OF MEDICINE
HISTORICAL COLLECTION

1880
LONDON: H. K. LEWIS, 10, BUNYARD LANE, E.C. 4.

De Pelgrim.

I.

Van al de snelle dagen,
die gaan in roes voorbij
van arbeid en van dragen
het leed der maatschappij;

alleen de nachten zagen
den pelgrim in zijn pij;
vermoeid van alle vragen,
vereenzaamd leefde hij.

En wist zich nauw verbonden
der wereld buiten hem,
die zwaar van vloek en zonden

in ketens lag gebonden.
En wachtte op de Stem,
die vrijheid had gevonden.

De Pelgrim.

II.

Hij zong van 't wondere leven
in elken stillen nacht.
En hij, alleen gebleven,
hield in zijn cel de wacht

bij eigen hunkrend leven,
dat bloeide in zijn kracht;
verlangend zich te geven
wie hem van noode dacht.

Hij gaarde al zijn zangen
op perkament bijeen;
die droegen zijn verlangen

naar vrijheid, uitgespannen
ten cirkelboog: 't verlangen
naar hoog en laag ineen.

Gesprek in den avond.

Wij stonden op het wit balcon
en spraken veel en zacht
daarbuiten in dat klein pension
dien avond en dien nacht.

Wie van ons beiden 't eerst begon?
Ik had het niet verwacht
dat één als ik zoo peinzen kon;
jij had net zoo gedacht.

Het was ons wonderlijk vergaan
— hoe vinden menschen zich? —
Twee hadden zich, bevrijd, verstaan —

De nacht was zoel, en 't licht der maan
kwam achter wolken bleek vandaan
en dennen ruischten licht.

Vuurwerk in Interlaken.

Avond — over den boulevard
wandelen de kurhausgasten
(avond-toilet) en kijken naar
de ginds gezette hooge masten.

Nog speelt men ergens dansmuziek —
straks zullen pijlen en sterren fluiten.
Men dooft de lampen, en men ziet
hoe de fonteinen lichtend spuiten.

Hier spreekt de mensch, en lacht en zingt —
de bergen in hun grootschheid dragen
den nacht, die zwijgend nederzinkt.

Vuurwerk — pijlen — lichten — jagen —
knallen — gieren —

Later klinkt
d' echo als weemoedig klagen.

Gouden regen.

Als een stroom van gouden knoppen
in een helder licht van geel,
hangen daar de regendroppen
in hun kleed van zacht fluweel.

Als een overvloed van tranen
stort om een spontaan geluk,
breekt het neer uit al haar vanen
vredig en hartstochtelijk.

Gouden Regen, boom vol zegen
van een overstroomd geluk,
schoonheid strooiend allerwegen

nederdalend, vreugde geven
is Uw beeld; het wondere leven
rijk en veel, verrukkelijk!

Gele plompen.

In de weide, zonedronken
stralend van den voorjaarsgloed,
bloeien gelig vol de plompen
in hun vollen overvloed.

Langs de slooten, droomverzonken
bot schuchter de wilgenknoet.
't Loover trilt over zijn tronken
van den warmen levensgloed.

Gele Plompen — dotterbloemen,
en de bijen, die reeds zoemen,
milde weide, wilg en sloot,

in de weelde van die bloemen:
O deez' rijpheid te volnoemen
heerlijk leven, wonder-groot!

Zee-Symphonie.

Daar ruischen de golven in dondergezag
de zeesymphonieën al eeuwen door lang,
en komen en rollen en spatten en gaan —
zoo zal het nog eeuwen en eeuwen nog gaan.

Daar klappen de meeuwen en schreeuwen zoo bang
hoog over de duinen hun angstigen zang,
en scheeren en zweven, en stijgen en gaan —
zoo zal het nog eeuwen en eeuwen nog gaan.

De zee is het leven — een zeemeeuw de mensch;
zijn roep een verlangen, zijn vlucht is de grens;
wij stijgen en dalen en glijden weer heen

in rusteloos zoeken en zwerven — waarheen?
De zeemeeuwen roepen Eén eenigen naam —:
zoo zal het na eeuwen nog eeuwen vergaan.

Zoo wijd de Hemel strekt.

Zoo wijd de hemel strekt
dwalen mijn oogen
en zien de logen
die mijn leven dekt.

Wat de wind ons meldt
gaat verloren
maar mijn ooren
hebben 't wèl geteld.

Eenmaal lag een wereld wijd
en stralend voor mij open
en 'k had in haar oneindigheid

reeds mijlen ver geloopen
toen mij van louter eenzaamheid
de vele tranen dropen. —

Dit jaar.

Dit jaar heb ik het niet gezien
hoe in de weiden, langs de slooten
de gele dotters weer ontloken,
en bloeiden wijd en veel, misschien.

Dit jaar heb ik het niet gezien
hoe tusschen 't wuivend gras verscholen
stonden klein de boschviolen,
en geurden sterk en zoet, misschien.

Dit jaar zag ik 't ontwaken niet
van lente en van voorjaarsbloemen;
ik hoorde nóg de vogels niet

hun vreugde in een juichtoon noemen —
Ik zag alleen het groot verdriet
en wist daarvan te zingen niet.

Het donkere lied.

Eén oogenblik heb ik, verdoofd, vergeten
het lied, dat altijd aan mijn zijde gaat;
ik heb zijn woorden niet meer willen weten
nòch 't tergend ritme van zijn vaste maat.

'k Heb mij van veel wijn bedronken;
luid overstemde zang en scherts en lach,
in de bokalen spatten gouden vonken
en langs de herberg trok de late dag.

En 't was heel laat toen wij het huis verlieten
en traden in 't geheim der diepe nacht
waar wij ons luid „Auf Widersehen" toe riepen

— wij hadden nimmer zooveel vreugd gedacht —
Maar toen de wind ging door de zwarte iepen
ruischten zij zwaar en bang en onverwacht.

Herfst.

Dit zijn de laatste groote najaarsdagen
waarin het sap der druiven rijpt tot wijn,
waarin de boomen zwaarder vruchten dragen,
waarin de uren neveliger zijn.

De herfstasters en de chrysanten vragen
den laatsten gloed van laatsten zonneschijn:
dan is 't voorbij — en zullen winden jagen
langs velden, die verlaten zullen zijn.

Nog dwalen wij door warme roode lanen,
nòg is het tijd een eigen weg te banen,
wij rapen hier en daar een enkel blad;

en 't heil te vinden in de schemerende lanen
der ziel — ofschoon de laatste der platanen
reeds van zijn waardigheid verloren had.

Herfstmorgen.

In witte nevelen zweeg stil de aarde,
het kille doodsweet droop van bloem en blad,
die bogen voor het mistig, ijle, waar de
wereld al zijn glans verloren had.

Zoo was de ochtend, dien de herfstnacht baarde
verwaasd en grauw en eindeloos, totdat
in duizend-kleurig licht zich plots verklaarde
wat zich tot nu toe gansch omsloten had.

Uit deze oneindigheid is toen geschreden
(en bloem en blad rezen herademd op)
een mensch; en in het licht is hij getreden,

het aangezicht hief hij ten hemel op.
En ging vanuit een grijs en onbegrensd verleden
van gouden zon verlicht, den heuvel op.

Herfstimpressie.

De zomer was al heen geweken
van het zon-vermoeide woud
waar beukelaar en eiken leken
schooner van Octobergoud.

Zij had langs bloem en blad gestreken
en gansch de late vreugde ontvouwd
ten afscheid: en is toen geweken
uit het van kleuren vlamvend hout.

Maar toen de blaren al vergingen
en trillend daalde een enkel blad
dat van de winterfluisteringen

reeds zijne wijs vernomen had:
wist ik na al mijn twijfelingen
dat ik nog veel behouden had.

Verworvenheid.

Ik heb de rust gevonden
de vreugde van het zijn;
ik ben niet meer gebonden
aan vreemde glans en schijn.

Ik heb mij los gewonden
van moeheid en van pijn;
van menschen en hun zonden,
die altoos om mij zijn.

In mij is nieuw herrezen
mijn Ik, maar beter nu
na al het eenzaam wezen,

na alle strijd; en deze
verworvenheid is wezen,
mijzelf te zijn, door U!

Morgen.

Nu is de nacht voorbij gegaan
met waken en met strijd,
ik was vergeten zelfs den naam
van Uwe eeuwigheid.

De morgen fluistert langs mijn raam
in nevel die verglijdt
een nieuwen dag — een nieuwe naam
voor mijne eenzaamheid.

Het is nog alles grauw en grijs
de landen onbegrensd;
ver weg deint zacht een zoete wijs

die blijvend om mij drenst.
Ik heb van deze vreemde reis
mij veelmaals thuis gewenscht.

Einde.

Eenmaal, als wij zijn gestorven
als bloemen, die verbloesemd zijn
en dragen nog in schoot verborgen
het kiemend zaad na stervenspijn;

Dan, als in droomend herfst vervagen
October-nevel goud omhuld,
wij stamelend en stil gewagen
glimlachend en in groot geduld;

Dan, als wij eenmaal zijn gestorven
den dood, die zóó het leed verlicht,
dan is geen antwoord meer verborgen;

God heeft den voorhang opgelicht.
Het leed heeft rijpe vreugd' verworven:
en leed is liefde — en sterven Licht.

Christus in Gethsemané.

Moe gezworven van niet weten
waar 'k de mijnen wakend vond
en den slepend zwaren keten,
die de enkels open reten
en de naakte voeten wondt:

ben ik eind'lijk neergezegen
op een kalen rotsenstein
uitgeput; en heb het veege
lijf der aarde toegenegen;
en zoo moede was nog geen.

Gansch mijn schreiend groot verlangen
vrij te zijn van wereld's nood
breek nu los! na eind'loos langen
tijd, waarin ik ben gevangen —
— Oh mijn eenzaamheid is groot —

O zwijg nu stil.

O zwijg nu stil
 en laat geen klacht
 meer klagen
arm hart, dat wil
 in dezen nacht
 verdragen
leeren alle pijn
 en alle smart en schande
 en de slagen
die daar schrijn-
 -end op mijn handen
 open lagen.

Ik heb ze God,
 tot U deez' stond
 geheven,
vertwijfeld, tot
 mijn klagen vond
 zooeven
in lichte zucht
 van huivrend wind-
 omzweven
een fluisterend gerucht:
 Gij had Uw kind
 vergeven!

Advent.

Nog is de schemer der donkere nacht
in nevel-omhulde, vroeg morgensche uren
rond onze oogen, die uitzien en turen
verlangend als een, die zijn liefde verwacht.

Nog is de echo van 't schreiende leed
der doolende zielen, in dwaling verloren
in onze luistrend verwachtende ooren,
waar heimwee verteert en geen zekerheid weet.

Dan gaat door de nev'len een flardend verscheuren:
Ontwaakt is de geest uit een sluim'rende nacht;
in schittering menglen zich regenboog kleuren

weerklinkt de muziek van zon-stralende macht:
Zóó rijst in December het Kerstmis-gebeuren
en treedt in de wereld, die hunkerend wacht.

Wijdingssamenkomst.

't Was Kerstmis, en de kaarsen brandden
temidden hulst en sparregroen,
verlichtten de gevouwen handen
der jongeren, die kwamen. Toen

trad zwijgend uit hen één naar voren;
het hoofd als in een droom gericht,
dat luistrend naar veel eng'len koren
was. Uit zijn oogen straalde licht.

De anderen waren stil, aandachtig
hoorden de stem, die spreken ging
van liefde, vrede, die waarachtig

over de aarde henen ging;
En wisten zich tesaam één-drachtig
van waarheid, die gebeuren ging.

Kertsmis.

In duisternissen duizendvoud
lag op de aarde uitgespreid
de nacht in haar oneindigheid,
die nog het Licht niet had aanschouwd.

Verdoemenis en stormen gingen
steigerend en met geweld
door de vale wereldkringen:
het was ten ondergaan besteld.

Toen schoot gelijk een bliksemschicht
priemend door dit aarde-duister
met verblindend witte luister

de eeuwige ster van Bethléhem;
En er kondigde een luide stem
den Christus en het keerend Licht.

Quia absurdum.

Toen sprak De Stem: „En daar zij licht!”
en heel de nieuwe aarde
lag stralend voor het aangezicht,
dat deze vreugde baarde.

En 't licht scheen in de duisternis
en was der menschen leven:
O wereld, van Uw luister is
ook mij een vonk gebleven.

Maar deze duisternis, die heeft
hetzelve niet begrepen;
daar heeft alleen een nacht geleefd

waaruit geen stralen leken;
Maar zij heeft voor dit Licht gebeefd
en is niet meer geweken.

De blinde.

Hij had vergeefs gezocht
en kon niet vinden.

Het was een lange tocht
en hij een blinde.

En lang had hij gewacht
bij struik en linde
alleen aan dat gedacht
wat hij beminde.

Maar 'schoon de dag verging
en avond naakte,
hij tastend verder ging,

totdat Uw nadering
met zachte fluistering
hem ziende maakte.

Het Offer.

Ik heb mijn hart tot U geheven
gelijk een open schaal,
en waarop heel mijn jonge leven
lag uitgespreid. De lichte zaal

waarin ik aarz'lend ben getreden
scheen mij van goud en van opaal;
en zonne kwam om mij gegleden
terwijl ik droeg mijn Graal.

Ik ben tot aan het eind geschreden,
tot voor Uw smetteloos altaar.
Ik heb het offer U beleden

gelijk een priester doet — en waar
ik ben geknield en heb gebeden
wist ik den zin van Uw gebaar.

Het kleine hart.

In het heiligst van den tempel
op het rood-karmijn altaar,
lag trillend als een vreemd exempel
het kleine hart, en bloedde daar.

Gestadig als een purp'ren stempel
vielen de tranen op elkaar;
bevleekten zoo den gouden tempel,
besmetten 't rood-karmijn altaar.

Het schreiend hart verterend brandde
onzichtbaar van den vuren vlam
wier fellen gloed het gansch omrandde

en nochtans niet te sterven kwam:
Het was de ziel, die slechts verlangde,
en God, die 't offer tot zich nam.

Bidt voor mij.

Bidt voor mij, die zijt gestorven
bidt voor mij, die levend zijt,
gij, die vrede hebt verworven
bidt voor mijn verlatenheid.

Bidt voor mij — de vele korven
mijner ziel staan leeg en wijd;
bidt voor mij, die zijt gezworven
van hier tot een eeuwigheid.

Bidt voor mij — de lange dagen
waar ik stil en wachtend ben
kunnen niet den honger dragen

moeten steeds het heimwee klagen,
ik kan slechts om vergeving vragen,
bidt, omdat ik eenzaam ben. —

Inhoud.

De Pelgrim I.

II.

Gesprek in den avond.

Vuurwerk in Interlaken.

Gouden Regen.

Gele Plompen.

Zee-Symphonie.

Zoo wijd de hemel strekt.

Dit jaar.

Het donkere lied.

Herfst.

Herstmorgen.

Herfstimpresie.

Verworvenheid.

Morgen.

Einde.

Christus in Gethsemané.

O zwijg nu stil.

Advent.

Wijdingssamenkomst.

Kerstmis.

Quia Absurdum.

De Blinde.

Het Offer.

Het kleine hart.

Bidt voor mij.

Bij de uitgevers van deze bundel verscheen mede:
„Open Vensters” van A. L. Broer, „Van de Diepte
en de Schoonheid - Christus” van Ger. Mohr,
„Om de Bijbel”, van Ben Onie, „Open Poorten” en
„Aevondzangen” van Nanda van der Valk-Sandbergen,
en „De Eensame Winst” van Dirk Verèl.

